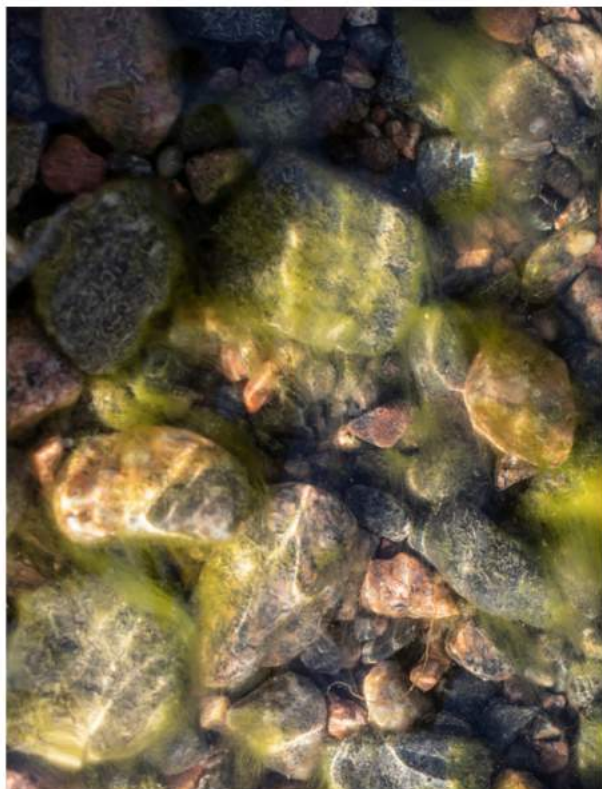

Slutrapport

Allmänt om projektet

Projektet Östersjön 2.0 har under åren 2020 – 2023 ordnat verksamhet för allmänheten om hur vi alla kan göra bättre val i vardagen, för ett renare och friskare hav. Genom att kemikaliebanta vardagen, välja miljövänliga städmedel, öka andelen inhemsk hållbart vildfångad Östersjöfisk i maten, plocka bort skräp från stränder och ta del av kunskap kring Östersjöforskning och Östersjöns särdrag skapas en mer hållbar vardag som gynnar vårt unika och känsliga innanhav, Östersjön. Projektet har ordnat föreläsningar, kurser och workshoppar för daghem, skolor, marthaföreningar och övriga intresserade kring en Östersjösmart vardag och ordnat strandstädningar för att minska mängden skräp som sköljs ut i havet.

Mål

Via projektet har vi gett verktyg för att minska på den egna miljöpåverkan på Östersjön i vardagen. Målet är att utbilda allmänheten, skolelever, unga och våra närmare 9 000 marthamedlemmar i aktuella Östersjöfrågor. Projektet ökar allmänhetens medvetenhet om plastbantningens positiva effekter på Östersjön, ger praktiska verktyg för allmänheten att göra skillnad till förmån för Östersjön, samt lyfter upp vikten av utnyttjandet av smartfisk för att minska på fosforhalten och näringsämnen i Östersjön.

Genom att påverka allmänhetens val och vanor kring plaster, kemikalier, fisk och nedskräpning minskar trycket på Östersjön i fråga om mikroplaster, nedskräpning och näringsämnen i Östersjön. Genom medvetenhet och kunskap ökar intresset för en östersjösmart vardag, vi kan alla påverka havets tillstånd, en vardag i taget.

Bakgrund

Vi kan minska vår miljöpåverkan på Östersjön genom att göra medvetna val varje dag. Många har ett stort intresse för Östersjön och är motiverade att göra medvetna val i vardagen som främjar Östersjöns tillstånd. För att göra dessa viktiga och riktiga beslut behövs det kunskap och tydliga riktlinjer. Det behövs en förändring av konsumenternas val och vanor för att 1) minska mänsklig påverkan som bidrar till övergödning, 2) minska stränders nedskräpning av plaster och annat skräp, 3) göra kemikaliesmarta val i vardagen, och 4) öka medvetenheten om Östersjöns outnyttjade fiskarter (främst mörtfiskar) som en nyttig proteinkälla.

Övergödningen är det största och mest synliga miljöproblemet i Östersjön. För stora mängder fosfor och kväve i vattnet är orsaker till övergödningen. Övergödningen leder till algbloomingar, grumligt vatten, slemmiga stränder och syrebrist nära havsbotten. Det är viktigt att ge allmänheten verktyg för hur bland annat disk, mattvätt, sopsortering och hantering av aska utförs vid och i närheten av havet med minsta möjliga miljöpåverkan. Med rätta metoder tillförs inte ämnen till havet som ger upphov till övergödning.

Åar, floder och vinden transporterar plaster och övrigt skräp från land till havet. Plastskräp skadar organismerna i havet på flera olika sätt. Skräpet orsakar både inre och yttre skador.

Djur som äter av skräpet får i sig skadliga plastmjukgörare som upptas i blodet, vilket leder till ett lägre immunförsvar och nedsatt reproduktionsförmåga. Följden är även ett minskat födointag då mag- och tarmkanalen innehåller plaster. Djuren kan även strypas eller drunkna då de fastnar i rep eller omslag av plast. Genom strandstädningsevenemang kan den enskilda individen inspireras att göra en insats för Östersjön och öka medvetenheten om hur nerskräpade våra stränder är. Genom att minska mängden skräp som lämnas i naturen minskar mängden skräp som förs med vattendrag och vinden till havet och likaså minskar mängden mikroplaster som Östersjöns organismer utsätts för.

Det är inte endast Östersjön och dess djur- och växtliv som påverkas av plasterna och de olika kemikalierna som används i vardagen. Kemiska ämnen i form av tillsatsämnen i plaster, biocider och olika doftämnen används dagligen t.ex. i kärl och redskap för matlagning eller snabbmatsförpackningar, för städmedel eller i hygienartiklar. Forskning visar att vissa av dem innehåller hormonstörande och cancerframkallande ämnen, vilket innebär en hälsorisk även för oss människor. Hormonstörande ämnen kan exempelvis ge upphov till diabetes, fetma, reproduktionsstörningar eller nedsatt kognitiv förmåga. Genom att plastbanta och kemikaliebanta vardagen minskar man på mängden skadliga ämnen i sin omgivning. Med medvetna val kring föremål i plast, hygienprodukter och städmedel kan man minska på belastningen av kemiska ämnen och mikroplaster till fördel för den egna hälsan och för havets bästa.

Övergödningen gynnar mörtfiskar i Östersjön. Mörtfiskar hör till Östersjöns utnyttjade fiskarter tillsammans med strömming, gädda och lake. Det finns fortfarande många förutfattade meningar kring dessa fiskarter och vissa av dem klassas fortfarande som skräpfisk. Många gånger handlar det om okunskap, brister i kunskap kring fiskhantering och rädsla för att hantera fiskens ben. På Marthaförbundet definieras dessa fiskar som smartfisk.

Smartfisk är långt ifrån skräpfisk eftersom en ökad konsumtionen av Östersjöns utnyttjade fiskarter bidrar till att minska övergödningen i havet. Fisket av speciellt mörtfiskar bidrar till att få bort kväve och fosfor från havet som finns bundet i fiskarna. Ett kilogram mört innehåller åtta gram fosfor. Ett gram fosfor ger upphov till ett kilogram blågröna alger. Det betyder att ett kilogram mört som fiskas upp ur havet avlägsnar åtta kilogram blågröna alger. Fisket av smartfisk är därmed en metod för att förbättra Östersjön tillstånd, eftersom fisket minskar mängden näringsämnen som ger upphov till grumlighet och algbloomingar. Smartfisk bör lyftas upp som en hållbar proteinkälla, närproducerad, klimatsmart och lokal mat. Acceptansen till smartfisken går genom smakprovning och därför är det viktigt att vara ute bland folk och servera dem smartfisk i form av smakprover.

Ekonomi och projektpersonal

Projektet Östersjön 2.0 har finansierats med projektmedel från Svenska kulturfonden (105 000 €), August Ludvig Hartwalls Stiftelse (60 000 €), Svenska Folkskolans Vänner rf (50 000 €) och Stiftelsen Tre Smeder (60 000 €), Lisi Wahls stiftelse (10 000 €) och diverse stöd (6573 €).

En projektledare, med en anställning på 1 årsverke, har haft ansvar för att leda och utveckla projektet, planera och utföra evenemang, handha uppföljningen av projektplanen, ansökningar, redovisningar och utvärderingen av projektet, samt koordinera arbetsuppgifter för en projektassistent med 0.2 årsverken. Projektet har även haft en styrgrupp bestående av experter inom Östersjökunskap. Möten med styrgruppen har ordnats 1 gång per termin (vår/höst).

Verksamhet

Inom projektet Östersjön har Marthaförbundet erbjudit och delat med sig av kunskap och rådgivning kring medvetna vardagsval vars resultat är ett renare hav. Vi har delat med oss av senaste forskningsrön kring Östersjön och dess framtida utmaningar. Vårt mål är att var och en via ny kunskap kan göra en insats för vårt känsliga hav. Projektet nådde ut till allmänheten genom olika sociala kanaler, kampanjer, kurser och vår utbildningsverksamhet, för att öka människors medvetenhet om hur Östersjön bör skyddas och få fram en förändring.

Verksamheten i projektet har bestått av flera olika typer av aktiviteter. Projektet har ordnat workshoppar, föreläsningar, öppna kurser, undervisat i fiskhantering, ordnat strandstädningar och verksamhet för Marthaförbundets medlemmar, deltagit i marknader, mässor och kampanjer, ordnat lägerprogram, producerat tryckt material, delat inlägg och givit intervjuer på sociala medier, samt skrivit tidningsartiklar. Verksamheten skräddarsyddes och anpassades till de olika målgrupperna, deras intressen och ålder.

Workshoppar:

Workshoppar har ordnats i daghem, grundskolan (årskurs 1 – 9) och på familjekaféer med följande teman:

- Kemikaliebanta vardagen, gör egen modellera / egen vattenfärg
- Plastbanta vardagen
- Gör egen bivaaxduk
- Gör miljövänliga städmedel
- Östersjösmart vardag
- Havets smaker – välj smartfisk

Verksamhet för Marthaförbundets medlemmar:

För förbundets marthamedlemmar ordnades föreläsningar och verkstäder med följande teman:

1. Östersjön: vårt unika hav
2. Plastbanta vardagen
3. Kemikaliebanta vardagen
4. Tillred smartfisk
5. Snygg beach-strandstädningar.

Projektet har även deltagit i marknader och sommartorg under sommaren och hösten 2021 och 2022 tillsammans med olika marthaföreningar.

Strandstädningar - Snygg beach:

Strandstädningar har ordnats för skolelever och marthaföreningar. Dessa har ordnats i samarbete med föreningen Håll Skärgården Ren rf och kampanjen Snygg beach.

Verksamheten för att städa stränder har bestått av handgriplig plockning och insamling av skräp. Det insamlade skräpet sorteras enligt innehåll, exempelvis plast, glas, trä och så vidare.

Föreläsningar:

Föreläsningar har ordnats i grundskolan (årskurs 7 – 9), gymnasier och för övriga intresserade målgrupper (t.ex. Finlands svenska scouter och Förbundsarenan) med följande teman:

- Östersjön: vårt unika hav
- En Östersjösmart organisation
- En hållbar livsstil: östersjösmart och kemikaliesmart
- Havets smaker – välj smartfisk
- Biologisk mångfald och Östersjön
- Främmande arter i Östersjön
- Kemikaliebanta vardagen
- Plastbanta vardagen
- Klimatförändringens effekter på Östersjön

Lägerprogram:

Under sommaren 2021 och 2022 besökte projektet UngMarthas sommarläger och ordnade verkstäder för deltagarna. Sommaren 2021 var temat fiskar och under sommaren 2022 plastbanta vardagen.

Sommaren 2021 fick lägerdeltagarna delta i en undersökning om barns kunskap om inhemska fiskarter och deras attityder till att äta fiskrätter med inhemsk fisk. Undersökningen var ett samarbete mellan projektet Östersjön 2.0 och Marlena Grönqvist som skrev om temat i sitt examensarbete.

Tryckt material:

Under projektet har följande tryckta material producerats:

- Upptäck Östersjön!
- Östersjön i siffror
- Havets smaker

(Mer info kring det tryckta materialet under rubriken Synlighet och material.)

Öppna kurser:

Öppna kurser har ordnats för allmänheten med följande teman:

- En Östersjösmart vardag
- Havets smaker – välj smartfisk
- Plastbanta vardagen

Marknader, mässor och kampanjer:

Projektet har deltagit i olika typer av öppna evenemang där vi uppmärksammat Östersjön, delat kunskap kring och smakprov av Östersjöns outnyttjade fiskarter (smartfisk), kring att plastbanta och kemikaliebanta vardagen, givit information om sopsortering, samt spridit inspiration till att göra medvetna och Östersjösmarta val i vardagen. Vi har delgit i följande marknader och mässor:

Kotka Fiskmarknad (Kotka, 2020)
Sopsorteringskampanj (Ekenäs 2021)
Sopsorteringskampanj (Pargas 2021)
Sopsorteringskampanj (Kotka 2021)
Östersjödagen (Helsingfors, 2021)
Kotka Fiskmarknad (Kotka, 2021)
Strömmingsmarknaden (Helsingfors, 2021)
Finlandsarenan (Björneborg, 2022)
Östersjödagen (Helsingfors, 2022)
Strömmingsmarknaden (Helsingfors, 2022)
Sik och strömmingsmarknaden (Vasa, 2022)
Educamässan (Helsingfors, 2023)

Samarbeten

Projektet har gett mervärde i form av nya samarbetsparter inom ekologi. Projektet jobbade redan från starten hösten 2020 med att aktivt skapa kontakter med andra aktörer inom som jobbar för Östersjöns bästa och en ekologiskt hållbar vardag. Under projektet har vi samarbetat med Östersjöforskare vid Helsingfors universitet och Åbo akademi, John Numinen Stiftelsen, Tvärminne zoologiska station, Skogscentralen, Håll skärgården ren rf (HSR), Förpackningsåtervinning Rinki Ab (RINKI) och lokala avfallsbolag, föreningen UngMartha, lokala marthaföreningar, yrkesfiskare, fiskhandlare och simmaren Gustav Kvikant.

Åbo Akademis marinbiologer har undersökt en av Östersjöns nyckelarter, blåstången. Deras projekt "Vem äter blåstång" var ett citizen science projekt, dvs man involverade allmänheten att delta i forskning. Östersjöprojektet har uppmuntrat deltagare i sina evenemang att delta i ÅAs projekt inte bara med tanke på att bistå med material för forskning, men även med syfte att ge en gemensam generationsöverskridande aktivitet för personer vid havet. Samarbetet med Håll Skärgården Ren rf handlade handgriplig skräpplockning vid stränder och vattendrag. Via projektet Östersjön uppmuntrade vi allmänheten att använda sig av HSR app för anmälning av talko och rapportering av skräp. Via appen fick vi data om hur

mycket skräp som plockats genom Östersjöprojektets engagemang och samtidigt rapporterades mängden skräp till nationella myndigheter.

Ett samarbete med Tvärminne zoologiska station möjliggjorde användning av undervattensbilder i broschyrerna Upptäck Östersjön och Östersjön i siffror. Föreläsningen Klimatförändringens effekter på Östersjön ordnades för högstudier och gymnasier i Österbotten i samarbete med Skogcentralen, som från sin sida höll en föreläsning kring Klimatförändringens effekter på skogen. I samarbete med Håll skärgården ren, Förpackningsåtervinning Rinki Ab (RINKI) och lokala avfallsbolag ordnades sopsorteringskampanjen ”Sortera havet rent”. Kampanjen hade som mål att uppmuntra till hållbar sophantering både i hemmet och på stugan. Projektet samarbetade med UngMartha genom att ordna program under föreningens sommarläger sommaren 2021 och 2022.

Synlighet och material

Projektet har aktivt delat kunskap i våra kanaler på sociala medier (Facebook, Instagram och Twitter) med info kring Östersjösmart vardag. Teman i sociala medier har varit liksom i övriga evenemang: en östersjösmart vardag, plastbanta vardagen, en kemikaliesmart vardag, nyttan med strandstädning, välj smartfisk och lev hållbart. Våren 2021 ordnades exempelvis kampanjerna Norsfrossa och Lds du? som Facebook live evenemang och evenemangen lyftes även upp i övriga sociala medier med målet att inspirera till och lyfta upp fördelarna med att äta smartfisk. Sommaren 2022 uppmärksammade projektet på sociala medier Gustav Kvikant och The Baltic swim. På 39 dagar simmade Kvikant från Stockholm till Helsingfors med målet att öka medvetenheten om Östersjön och dess tillstånd. Projektet Östersjön delade ut aktuella östersjötips för en hållbart vardag på sociala medier under simningen.

Projektet har en egen hemsida och projektledaren har skrivit en återkommande kolumn kring Östersjön och aktuella teman i förbundets medlemstidning Martha. Totalt har 15 kolumner skrivits för Martha. Projektet har även fått synlighet i massmedier, med intervjuer av projektets anställda i TV, radio och tidningar.

Projektet har producerat tre olika tryckprodukter: Upptäck Östersjön, Östersjön i siffror och Havets smaker. Dessa har aktivt delats ut under skolbesök, kurser, mässor, marknader och andra evenemang.

Den första tryckprodukten, Upptäck Östersjön, riktar sig till barn och barnfamiljer. Texten inspirerar barn och unga till att bekanta sig med Östersjöns flora och fauna, upptäcka havet med egengjord vattenkikare och laga maträtter med fisk.

Det andra tryckta infobladet, Östersjön i siffror, har fokus på de 8 största hoten för Östersjön i nuläget (ex. övergödningen, klimatförändringen och främmande arter), med fakta kring dessa och åtgärder för att främja Östersjöns tillstånd.

Det tredje materialet, Matkulturmagasinet 2022, Havets smaker, har skrivits i samarbete med projektet Östersjön. I tidningen ges en introduktion till fiskhantering, Östersjöinformation, och recept på rätter som innehåller alger, strandväxter och fisk, med fokus på smartfischen. Upplagan för Matkulturmagasinet är 14 000 exemplar.

En kasse för att underlätta sopsorteringen i hemmen producerades i projektets regi. Sorteringskassen med sina 4 olika fack underlättar sortering av hemmets olika avfall, ex kartong, glas, plast och metall. Sorteringskassen har blivit mycket populär och eftertraktad inom marthakretsar och den stora allmänheten. Sorteringskassen är ett konkret exempel på hur vi underlättar och stöder individen i sopsortering i hemmet, men även på stugan och semestern. Totalt producerades 7000 sorteringskassar, som delats ut under skolbesök, kurser, evenemang tillsammans med marthaföreningar och under kampanjer samt marknader.

Tidningsartiklar

Projektet publicerade en insändare i Huvudstadsbladet, januari 2021, med temat snödumpning i Östersjön:

<https://www.martha.fi/vardagskunskap/insandare-havet-far-inte-vara-en-avstjalningsplats>

Sedan maj 2022 har Marthaförbundet ett samarbete med KFS media och tidningen Huvudstadsbladet. Projektet Östersjön har under tidsperioden maj 2022-juni 2023 producerat 22 st artiklar till Huvudstadsbladet.

Länkar

Länk till projektets hemsida:

<https://www.martha.fi/om-oss/projekt/ostersjon>

Länkar till våra tryckprodukter:

https://issuu.com/marthaforbundet/docs/upptack_ostersjon

https://issuu.com/marthaforbundet/docs/ostersjon_i_siffrorpdf

<https://issuu.com/marthaforbundet/docs/matkultur22>

Länk till Marlena Grönqvists examensarbete:

<https://www.theseus.fi/handle/10024/755509>

Resultat

Genom projektet har deltagarna fått konkreta verktyg för sin vardag. De har lärt sig mer om Östersjön som ett unikt, men känsligt hav och vilka åtgärder de själva i vardagen kan ta till för att bättre främja Östersjöns välmående. De har lärt sig nyttan av att plastbanta och kemikaliebanta vardagen, för att gynna Östersjöns tillstånd och främja den egna hälsan. Deltagarna har fått lära sig rensa och tillreda fisk och fått inspiration att tillreda fisk även hemma i vardagen. Deltagarna har fått ta del av information som de i framtiden kan använda sig av för att leva mer östersjösmart, mer kemikaliesmart och för att välja en ekologiskt hållbar livsstil.

Lärare inom huslig ekonomi har varit mycket tacksamma för det stöd vi genom projektet har kunnat erbjuda dem.

Många lärare betonade att rensandet och tillredningen av fisk sällan får plats i undervisningen utan ett extra stöd, som vi nu kunnat erbjuda. Totalt har 1233 elever lärt sig grunderna i fiskhantering och fått öva sig i att rent praktiskt rensa fisk. Skolelever och deltagare i matlagningskurser har betonat att deras intresse för tillredning av fisk har ökat och att de fått nytt mod att pröva på att rensa och filea fisk på egen hand.

Skolelever har fått information om varför plast är ett problematiskt material, de har fått lära att känna igen bättre och sämre typer av plaster och de har lärt sig tillverka egna plastfria dukar av bivax som ersättning för plastfolie. Skolelever har även lärt sig grunderna i

kemikaliesmart städning och de har fått tillverka egna städmedel av miljövänliga ingredienser. Strandstädningarna har på ett konkret sätt minskat antalet skräp på stränderna. Antalet skräp har registrerats i Snygg beach-programmet på appen Siisti biitsi och därmed bidragit med information och statistik till forskare om mängden skräp på olika stränder längs Finlands kust.

1453

elever deltog i
workshoppar ordnade
för lågstudier

964

deltagare på 49 föreläsningar och kurser till
högstadiet, gymnasier, företag eller allmänheten.

Därtill deltog

882

elever på 33 klimatföreläsningar för högstadiet och
gymnasier som ordnades tillsammans med
Skogscentralen

1233

elever i årskurserna 7-9
deltog i fiskhantering inom
huslig ekonomi

1384

marthor och inbjudna gäster deltog
på 44 kurser och föreläsningar till marthaföreningar
och tillsammans med dem.

20 471

skräp bortplockade från stränder under
25 Snygg beach-städtalkon av stränder
eller vid vattendrag.

71 000

läsare har tagit del av 22 artiklar med
Östersjötema skrivna för HBL.

15 620

deltagare på 21 olika evenemang ordade
på marknader, torg eller som kampanjer.

Projektet Östersjön
har under en tre års period
nått ut till cirka

22 000

personer.

457

deltagare på 37 besök till
UngMartha-läger

Statistik av plockat skräp från Snygg beach-strandstädning:

8853	Tobaksfimpar
5923	Plast
2467	Papper
1122	Metall
872	Glas
230	Tyg
223	Trä
235	Snus
110	Gummi
97	Organiskt
87	Farligt avfall
37	El- och elektronikavfall
7	Fiskeredskap
208	Övrigt skräp
Totalt	
20 471	

Vad lärde vi oss av projektet?

Inom projektet har vi lärt oss att allmänheten har ett stort intresse för Östersjön och de hotbilder som påverkar havet. Finländare har ett genuint intresse att värna om vårt gemensamma hav och för att vi även i framtiden ska kunna ta tillvara de resurser som havet erbjuder i form av exempelvis fiske och rekreation. Projektet bekräftade att Marthaförbundet har en viktig roll i att lära ut kunskaper om en hållbar vardag till allmänheten. Allmänheten vill gärna lära sig vad man i vardagen kan göra för att minska sin belastning på miljön, exempelvis i form att kemikaliebanta vardagen, konsumera hållbart och tillreda östersjösmart mat. Allmänheten och skolor har visat ett stort intresse för Östersjöns fiskar och framför allt kurser och evenemang som lyft upp smartfisk som god, förmånlig och näringsrik mat. I och med projektet har vi fått svara på det behovet och stött allmänhet och skolor att lära sig mer kring fiskhantering och hur man tillreder god mat, både till vardags och fest, av fisk från vårt lokala Östersjön.

I början av projektet, hösten 2020, levde vi i en tid av global pandemi. Koronarestriktionerna påverkade arbetet, speciellt vad som angick fysiska besök och fler tillfällen avbokades. Projektet kunde trots allt anpassa verksamheten och via nya digitala kanaler nå ut till deltagare. När samhället långsamt öppnade upp kunde verksamheten återgå till mer mångsidig verksamhet med fysiska besök och kurser.

Feedback från deltagare

För att utvärdera och utveckla verksamheten inom projektet har vi även samlat in feedback av deltagarna. Feedbacken från deltagarna har varit mycket positiv, 78 % av deltagarna i kurser och workshoppar som svarat anser att tillfället varit mycket bra (vitsord 5/5) eller bra (vitsord 4/5). Deltagarna har via feedbackformuläret fått delge det de lärt sig under tillfället. Deltagarna rapporterar att de via föreläsningar och kurser lärt sig bland annat hur man kan leva mer hållbart, lärt sig att rensa och tillreda fisk, fått kunskap i hur och varför man ska minska på skadliga ämnen i vardagen och minska på mängden plaster i hemmet, vilka material man kan använda i stället för plaster, hur man själv tillverkar en bivaxduk, hur klimatförändringen påverkar Östersjön och hur man själv i vardagen kan minska sitt klimatavtryck, samt blivit inspirerad att göra en förändring i den egna vardagen för en mer hållbar framtid.

Citat från några deltagare:

"Härligt att ni kommer till vår skola, så roligt att eleverna får lära sig rensa fisk!"

-lärare i huslig ekonomi

"Viktig info om plast, roligt att du besökte oss!"

-skolelev åk 4

"Tänk att mört kan smaka så här bra, jag som tänkte det var skräpfisk!"

-marthamedlem på fiskkurs

"Bra och saklig info om skadliga ämnen, så mycket mer man vet idag jämfört med tidigare."

-deltagare i Kemikaliebanta-föreläsning

Hur sprids projektets resultat och hur fortlever projektet?

Projektets resultat rapporteras till finansörerna och är en del av Marthaförbundets årsrapporter 2020 – 2023. Materialet som producerats under projektets gång blir en del av förbundets allmänna verksamhet efter att projektet tagit slut, med möjlighet för nytryck av publicerat material. Materialet på Marthaförbundets hemsida i form av artiklar, recept och tryckt digitalt material finns kvar på hemsidan även efter projektets slut. Materialet kan användas för att exempelvis skapa inspirationspaket till marthaföreningar, skolor och kurser. Personalen har via projektledaren fått möjlighet att under projektets gång fördjupa sig i kunskapen om Östersjö och utbildats kring bland annat utnyttjande av Östersjöns alger i matlagning och i att kemikaliebanta vardagen. Via projektet har personalen fått nya erfarenheter, insikter och kan bygga vidare på de verksamhetsformer som skapats. Personalen har också via projektet fått kontakt med nya samarbetspartners, och önskan är att samarbetet fortskrider inom förbundets allmänna verksamhet.

Under projektets gång har allmänheten visat ett stort intresse för att lära sig mer om hantering och tillredning av smartfisk, det vill säga Östersjöns outnyttjade fiskarter. Som en fortsättning på verksamheten inom projektet Östersjön 2.0 utreder vi därmed möjligheten att jobba vidare med temat smartfisk.

Målsättningen för ett nytt projekt är att göra smartfisken mer tillgänglig för konsumenten genom att öka samarbetet mellan fiskare, fiskförsäljare och konsumenten. Vi ser ett stort behov av dialog kring temat outnyttjade fiskarter a) fiskare emellan, men också längst hela kedjan mellan: b) yrkesfiskare, fiskförsäljare och konsument. För att öka andelen smartfisk som fiskas är det viktigt att i samarbete med fiskare diskutera utmaningarna med fisket av smartfisk, samt hitta nya möjligheter och lösningar. Ett strategiskt sätt att öka konsumtionen av dessa s.k. smartfiskar är därför att öppna diskussionen och involvera fiskare, fiskförsäljare och konsumenten i temat. När vi väljer närfångad fisk stöder vi det lokala fisket.

Bidragsgivare

STIFTELSEN
Tre Smeder

LWS | Lisi Wahls stiftelse
för studieunderstöd

Anders Borgström

